

גלעד, שופט השלום הראשי, תל-אביב

הבעיה הוא ות מיוחדים!

שופט הגלעד, שופט השלום הראשי בבית דין צעיר, עיה הגדולה. להלן ניתנים הקטעים ולפתרון הבעיה.

למין את האסירות הנמצאות בבית-הסוהר. פשר למצוא בחור אחד אשה שנשפטה על צה, אשה היושבת על אראפרות שלם קנס, ורה צעירה בת 18 שסטתה מן הדרך והפכה וצה, ותנוקות היונקים עוד שדי אמם. באוירה יש אף ילד הנמצא כבר שנה עם אמו בחור זד עם אסירות.

בית סוהר זה נמצא ליד הכביש, דבר שהוא תרצווי בהחלט, ואין לראותו בארצות אחרות, זן בית-הסוהר מבודד, מוקף גן או גדר. כאן שים לא פעם מוצאות את ידה מן החלונות, קבלות אפילו משקאות מידי עוברים ושבים.

כאיזה מין מוסד היית רוצה ?

באופן כללי הייתי מחלק את הטיפול בפרוצות שלושה סוגים.

למקרים קלים מספיק טיפול מחוץ לבית הסוהר, על ידי עובדות סוציאליות מתאימות, תזקורתה את מצבן המשפחתי העמודנה על ורמים שדחפו צעירות אלה לצאת לרחוב. ולק מן המקרים יכול טיפול זה להצליח על-ידי יאת תעסוקה מתאימה, מקום מגורין, הרכה ערץ וכי. לעתים יש צורך בהעברת הצעירה הסכיבה בה היא נמצאת לסביבה אחרת, י שתוכל להקים חייה מחדש, מבלי להיתקל וברותיה ובגברים שהיו על רוחיה.

על-ידי כפיה ?

לא על ידי טיפול סוציאלי. לא אחת קורה צעירה כזו פונה לקצין המשטרה, קצין המבחן השופט, כשדמעות חונקות את גרונה, בבקשה עבירה מן העיר אל הכפר, או למקום אחר, ו תצא מהשפעת "ידידיה".

נסיונות כאלה הצליחו ?

לפעמים כן.

בל זה חל על המקרים הקלים. כאשר למקרים שים יותר, אך שיש סיכויים להצליח בהם, נו דחיק במסגרת פתוחה, יש לשלוח את צרות למוסד חצי-פתוח, שבו תשהינה הקופה משכת של לא פחות משנה אחת, ושם תקבלנה יפ' רפואי ופסיכולוגי, הרכה חינוכית, לימוד קצב וכי. אין להוציא צעירה כזו מן המוסד רפומצא עבודה סדור מתאים בעיר אי בכפר, הי תעסוקה, מקום מגורים וכי.

או לאחר שיצאה הצעירה מן המוסד, יש פל עליה במשך תקופה ממושכת על-ידי עוב ות סוציאליות ואנשי-ציבור, כדי שהצעירה א נחזור לסורה. יש לדאוג לכך שאם יתגלו צרה משרים נפשיים, תוכל לפנות מיד עז והרכה לאותו אדם שאתו היא מקיימת ר.

מה תעשה במקרים הקשים בהם ת תקווה לכו טיפול ?

אשר לזונות שאינן ניתנות לטיפול, לאחר יצו נסיונות מתאימים בשטח זה, הרי יש נמי לבודד במוסד סגור לתקופה בלתי-מוג י, כל עוד לא יחליטו מנהלי המוסד כי אין ש להוציאן לחופשי. ולשם כך כמובן יש קן את החוק.

מה כיום עונש המאסר המקסימלי ינה ?

למעשה, לוונה עצמה אין כל עונש. הסעיף

הנהלת שרות בתי-הסוהר מתכננת עתה בית זד חדש לנשים, מול מחנה-המאסר מעשינה

שלפיו מביאים אותה כיום למשפט, הוא שדול למעשה-זונות, וזה רק במקום ציבורי, שעליו העונש הוא חודש מאסר או חמש לירות קנס. לפעמים מביאים אותה כמסייעת לאדם המחויק בית-בושת, לפי סעיף 23. אולם הבאת אשה באשמת מעשה-זונות כשלעצמה, דבר כזה אין בכלל.

לפי איזו אשמה תדון צעירה למאסר במוסד סגור ?

את רוב הנשים תופסים ברחוב. רק חלק קטן מאד תופסים בבית-זונות. לכן אפשר לתת להם פסקדין בלתי-מוגבל.

כאשמת איזה עבירה ?

כאשמת שידול. אפשר כמובן להרחיב סעיף זה, אך ורק מתוך מטרה זו, ולקבוע שכל אשה העוסקת בזנות תיאשם בעבירה לשם המטרה הזאת. הבעיה היא סוציאלית. בית המפשט אינו יכול להלחם בתופעה זו, הוא יכול רק לעזור לכלים מתאימים. אחרת תסרכנה ללכת. צריך להפעיל את זרוע החוק, אבל הכוונה לזונות שנשפטו עשרות פעמים והעולות להש' חית צעירות רבות אחרות. אני גם חושב שהדבר הזה היה מפתח את הצעירות האחרות, אם הן יודעות שבסופו של דבר יכלאו אותן במוסד סגור לתקופה של שנים.

האם אתה חושב לתת טיפול לזונות הזקוקות לטיפול בעזרת מאסר על תנאי, ערבות או פיקוח מבחן ?

אין בכלל צורך שתגיע לבית-המשפט. אפשר לספל בה עוד לפני שתגיע לבית-המשפט, אם הוא עצמה נוטה לכך. אפשר לסדר אותה בעבודה, לשלוח אותה לכפר, או לקבוצה. היה לא זמן מקרה של אשה, עם ילד בלתי חוקי, שהיו לה שתי אחיות בקיבוץ, וזה פתח פתח למיקון.

אתה רוצה להרחיב את עונשי המא-סר לפרוצות המוערות ?

עכשיו עוברים בכל העולם לשיטה לתת מאסר בלתי-מוגבל לפושעים מועדים. אדם שעבר 60 או 70 עבירות, ושוב דבר רוב הועיל, מה הטעם להחזיק אותו בחוק ? אפשר לשים אותו במ קום מבודד, עם תנאים טובים, לתת לו אפשרות לחיות את חייו עד כמה שיוכל בכדר, אך להחזיק אותו מבודד. ברוסיה יש מקומות שנות גים לאסירים כאלה אפילו לחיות עם משפחותיהם בין כתלי בית-הסוהר.

היתה פעם הצעה מענינת של היועץ המשפטי להקים מחנות למושקרים. נדמה לי שהוא כלל בה גם זונות. באופן כללי הבעיה היא סוציאלי לית, ובהכרח לכן הרי כמעט שלא נמצאות בין הפרוצות הנשים מן השכבות המבוססות, כמעט תמיד גים משרכרי העוני והסכיבה בה גדלו דחפה אותן לחיים כאלה.

אדוני השופט, לו היו מטיילים עונש מקביל גם על הגבר המבקר אצל זונה, האם לדעתך זה היה משנה את המצב ?

במצב של היום אני מפקפק לענות על שאלה זו. זה תלוי. יתכן שבחלק מן המקרים זה כן היה משפיע. אולם ברוב המקרים אני חושב שזה לא ישפיע, כי סוג האנשים המבקר אצל זר נות היה מסתכן בכך אפילו ידע שזה מעשה בלתי חוקי.

האם זה רגיל שרק צד אחד בעיסקה מואשם בחוק, והשני לא ?

כן. הנה למשל ספסרות, החוק מעניש את המוכר במחיר מופקע, לא את הקונה. אתה יכול לקנות באיזה מחיר שאתה רוצה. החוק אוסר רק את המכירה.

מאד על קהילה של כמה עשרות אסירים בלתי-רשמיים בדעתם שנמסרו לטיפולו בין כתלי בית-סוהר רמלה. ד"ר רוזנר לא היה אופטימי כלל.

צריכים להבין את המניעים הדוחפים את הצעירה אל הפריצות, אמר הרופא. הגע' גועים לאהבת-האב שנשללה ממנה ביל-דוטה, חוסר-הבטחון העצמי, מנהיגה-שכל הלי קדיה, חוסר-ההגנה מפני השפעת הזולת וכי-שרה-שפוט לגבי כוונותיה, ההשתעבדות לזר עה שהוא גם מאהב וגם מרות — איך אפשר לתקנם ?

התשובה של רוזנר פשוטה בתכלית — ישנה תרופה אחת. התרופה: בחור הגון, שישא את הפרוצה לאשה.

אולם חרופה זו אינה מצויה בשפע. דחיקא בחור הגון לא יבין בנקל בחורה מסוג זה. על אף כל הספרים הרומנטיים, מעטים הבחור רים הסבורים כי הצלת פרוצה מידי החטא היא מטרה טובה לנשואין.

אין החוק יכול לתת לבחורה את האב שלא היה לה בילדותה. ואפילו במשטר המפי לגמי הרקוב השורר במדינת ישראל, לא השמיעה עוד אף מפלגה אחת לבחריה את ההבטחה לספק חתן לכל בחורה אם תוכה המפלגה לרוב בכנסת.

טיפול בכוח הכפיה

הפסיכיאטר מפקפק בעילותו של טיפול סוציאלי לחיסול הבעיה. הטיפול יהיה הרבה יותר מדי גדול מכדי שמדינה קטנה כמו ישראל תוכל לתת אותו — לא יהיה תקציבי, לא יהיו גם די כוחות סוציאליים.

ישנם מקרים בהם יכול היה טיפול פסיכוי-טיראפויטי לעזור. אך אין די כוחות לכך בארץ. חלק גדול של הפרוצות גם אינן באות כלל בחשבון לטיפול כזה מפני שהן בדלילות, לקיות בכומר הנפשי.

איש כמו רוזנר מטיל ספק חמור באפי-שרות לכפות טיפול פסיכיאטרי או סוציאלי על פרוצה בכוח החוק, במוסד של כפיה. א-אפשר לרפא אדם בכוח-כפיה. דטיפול לא יתקבל כדבר הרקוב לבן, לנפשן, של הבחורות. לכן יהיה משולל מראש כוח השפעה.

בכל מוסד, יהיה כאשר יהיה, לא יוכלו להיות לבחורות תנאים כפי שהתרגלו להם בחוק. האשה המרויחה מאות לירות לחודש וזיה חיי מותרות, לא תסתגל ברצון לתנאים החדשים.

אך חשובים מן התנאים החיצוניים יהיו התנאים הנפשיים. הפרוצה חיה בעולם משלה — עולם של אהבה-מדומה לרועה-הזונות, של ידידות ורעות עם חברות למקצוע וכ-גופית מאהב. זהו עולם בעל כושר-השפעה, אפילו אם אינו מבוסס על בסיס אמיתי. כשיתכלא הבחורה במוסד, יוסיף עולם זה לקסום לה מתחת לסף ההכרה, לקרוא לה החוצה. שום מוסד לא יוכל לתת מבחינה א שית ואנושית תנאים שילחיבו את הבחורה ממש, הנאים אשר למענם תחת ברצון על העולם המדומה.

כי הפרוצה מדמינת לעצמה עולם שלם. היא יכולה תמיד לחלום שביום יפה אחד יבוא הנסיך שיוציא אותה מן הבוק וימשיך איתה את החיים הנוחים ושופעה-ומותרות — אלא שאז, כשתהייה אשה נשואה, יהיו אלה חיים מכובדים. במוסד א-ראפשר לתת לה עולם מדומה כזה, אלא רק מציאות קרה. הצלחתה אינה מתקבלה על הדעת.

הצבא אינו רוצה

יתכן שאפשר היה לתקן מעט את המצב לו נתקבלה הצעתה של רבי-סמלת עדה, סר-הרת בנוה-התרצה, המאמינה בכומר הרפוי של השרות הצבאי. עדה, צעירה שחורת-שיער ונאה שירתה ארבע שנים בצבא הבריטי וחמש שנים בצה"ל, סבורה שעולמה של הפרוצה הצעירה היה משתנה, לו נזרקה פתאום לתוך חברה חדשה לגמרי, בה יישכח עברה ותבוז במגע עם בחורים הגונים. בצבא יהיה לה תפקיד, היא תהיה "שיכת" למשפחה, ותוכל להתחיל מחדש.

אבל הצבא דואג קודם כל לעצמו, מטרב בהחלט לגייס צעירות בעלות עבר מפוקפק. בעמדו ממילא תחת לחץ פוליטי חזק מן

האגף הדתי, הוא חושש כי גיוס צעירה כזאת יכתים את שמו.

המוסד הרקוב ביותר

בדבר אחד צדקה עדה מאד. אפשר לכופף את השתיל רק כשהוא צעיר, אמרה. ברור עד אין ספק שישנה רק דרך בטוחה אחת למנוע בעד ילדה לצעוד לקראת הזונות. זהו הטיפול המונע, בגיל צעיר ביותר.

אמרה בתוקף אתר גבריאלי, עובדת סר ציאלית וחתיקה המצטיינת, ככל חברותיה במקצוע זה, במדינה רבה מאד של הבנת אנושית: אפשר לספל בהן כשהן בנות 12. בגיל 14 זה כבר מאוחר מאד. אחרי גיל 14 אין בכלל מה לעשות. גברת גבי ריאלי חייבת לערע: כראש המורד לטיפול ומיון אינדיווידואלי שרות בתרהסוהר היא אוספת נסיון רב על סוג זה של אסירות.

על המדינה פרושה רשת דקה של טיפול סוציאלי, שעובדיו משתפים פעולה עם מור רים ויהודים, יכולים לעתים לשים את ידה על הצעירה בגיל צעיר מאד, לנתח את בעיותיה האישיות והמשפחתיות, לכוון אותה בעוד מועד בדרך הגכונה. טיפול כזה הוא זול מאד באופן יחסי: הפרוצה, המעסיקה ברבות הימים, יחד עם עוזריה, את מנגנון המשטרה, המשפט ובית-הסוהר היא אשה יקרה מאד למדינה.

מדינת ישראל מצטיינת בקבוצה של עובי-דים סוציאליים מסורים לתפקידם, החופשיים כמה עמדות חשובות. אף נציב שרות בתי הסוהר, צבי חרמון, הוא אחד מהם. אולם בהשואה לצרכיה של המדינה, בעלה מאות אלפי עולים חדשים, בני סרברים, עדות מקופחות ומשפחות נחלשות, כל זה הוא כאין וכאפס.

רצה מולה המיוחד של המדינה, ודחיקא משרד-הסעד הוא אחד ממוסדותיה הרקובים ביותר. לפי כל הדעות, זהו המשרד הממי שלתי המחויק זה כמה שנים בשיא הארצי של חוסר-יעילות. הוא מצויה לתלוטין בין ה"רבינים", בני מפלגותיהם של איש אגודת-ישראל ואיש הפועלי-המרוחני שקיבלו אחד אחרי השני צימק זה מועגת הקואליציה, ובין הכוחות המקצועיים האמיתיים. ה"רבינים", ובראשם המנהל הכללי ברסלע, מנהי-לים את העסק. הם כפופים להשקפות נחי-שלות מימי מתושלה, פוחדים פחד-מחת מכל מגע עם הציבור, מקדישים את מיטב כוחם הרל להסרת מעשיהם (או חוסר-מע-שיהם). הכוחות המקצועיים, לעומת זאת, מפוצלים בין קומץ "הותיקים", השולטים בכיפה ביד חזקה, ובין הכוחות החדשים, השופעים מרץ ורעיונות, מבלי שיוכלו להש-טיע בכלל. מזה כמה זמן החלה בריחה גדולה של כוחות אלה ממשרד-הסעד למש-רדים אחרים.

אם יישאר הטיפול בנגע הפריצות בידים כושלות אלה, אין ספק שיתפשט יותרח עוד יותר, יעמיד באחד הימים את הציבור בפני מצב ממאיר.

ועדת חקירה פרלמנטרית

האמת הפשוטה היא שאין פתרון קל לבעית הפריצות בישראל. ישנם כמה קיר פעולה עקרוניים, הסותרים זה את זה. אפשר לתת לה הכשר חוקי. אפשר, לעומת זאת, לשנות את החוק ולסרתם את החורים שהם גדולים, כיום, מן המתסומים. בין כה וכה, דרוש מאמץ אדיר, מרוכז ומתוכנן מצד מוסד סוציאלי, שיוכל לכוון את כל החקר קה, הטיפול המונע והטיפול המרפא לפי קו אחיד.

לדעתנו קרובה השעה לשתים-עשרה. מטרת סידרה זו היתה לעורר את הציבור, וביחוד את המחוקקים, לחומרת המצב. הנושא קשה, ודרוש אומץ-לב רב כדי לספל בו באופן אובייקטיבי — אומץ-לב החסר, לרוב, יאנושי ציבור ולעיתונאים. אולם פתונות לא תפתור את הבעיה, וכמו מחלת העגבת אין מחלת הפריצות מרפאה את עצמה.

אנו מציעים על כן לכנסת לגשת לבעיה בצורה הפשוטה והתכליתית ביותר, שאינה כרוכה בסיכויים פוליטיים: למנות יעדת כנסת, או ועדת-מומחים ציבורית, שתחקור בדלתיים סגורות את הבעיה למעמקיה, תציע לממשלה ברזיח סודי הצעות לשינוי יסודי של החוק ולהקמת מוסד לפתרון הבעיה.